

SVIZOVE STRANI

[novice]

2.-3. december 2004 * Podčetrtek Izobraževalni seminar Sindikalne konference srednjih šol in dijaških domov

Dvodnevni izobraževalni seminar se je udeležilo 115 (od 143 vabljenih) sindikalnih zaupnic in zaupnikov (80 odstotkov).

Po koncu seminarja smo izpeljali anketo tudi med njimi. Velika večina je bila s programom in organizacijo zelo zadovoljna, izsledke ankete si lahko ogledate tudi na naši spletni strani www.sviz-sl.si.

3. december 2004 * Ljubljana Sviz podprl turški sindikat

Izobraževalna internacionala nas je obvestila, da turškemu sindikatu Egitim Senu država grozi s prepovedjo delovanja, zato smo turškima predsedniku in premieru poslali pismo, v katerem smo obsodili tako ravnanje. O tem smo obvestili tudi slovenskega predsednika vlade.

Več lahko preberete v rubriki Mednarodno.

8. december 2004 * Ljubljana Sestanek pogajalske skupine reprezentativnih sindikato javnega sektorja

Na že 119. sestanku po vrsti so se po daljšem času spet zbrali predstavniki reprezentativnih sindikatov javnega sektorja. Podprli so predlog o nadaljevanju pogajanj za uveljavitev novega plačnega sistema v javnem sektorju. Pobudo za nadaljevanje pogajanj so poslali tudi novemu predsedniku slovenske vlade. Premiera prosijo, naj jim sporoči, kdaj predvidoma naj bi bila vlada pripravljena nadaljevati ta pogajanja. Ob koncu pisma je sindikalna pogajalska skupina izrazila tudi skrb zaradi nekaterih izjav ministra za javno upravo Gregorja Viranta, ki so bile v nasprotju z navedbami v koalicijski pogodbi.

10. december 2004 * Zagreb Kongres Neodvisnega sindikata delavcev v srednjem šolstvu Hrvaške

Branimir Štrukelj, glavni tajnik Sviza, se je kot gost udeležil kongresa hrvaškega srednješolskega sindikata ter na njem več kot 300 navzočim predstavil, kako deluje Sviz, vpeljevanje novega plačnega sistema v javnem sektorju pri nas ter posebej opozoril na pasti, ki jih lahko skrivajo šolske reforme, predvsem kar zadeva zaposlitev učiteljev. Na kongresu je bil poseben gost tudi hrvaški šolski minister Dragan Primorac, poleg njega še nekaj sindikalistov iz drugih držav, med njimi tudi predsednica srednješolskega sindikata iz Bosne in Hercegovine ter podpredsednica črnogorskega učiteljskega sindikata. Na povabilo organizatorjev so se na kongresu zbrali predstavniki vseh hrvaških učiteljskih sindikatov, ki so prvič pokazali resno pripravljenost za tesnejše sodelovanje in medsebojno povezovanje. Zamisel o enotnem sindikatu je podprl tudi Svizov glavni tajnik, in sicer v obrazložitvi, da tak sindikat precej lažje uresničuje interese zaposlenih v šolstvu.

13. december 2004 * Ljubljana Sviz pisal šolskemu ministru ...

Ob izvolitvi na odgovorno mesto ministra za šolstvo in šport smo s Sviza čestitali dr. Milanu Zveru ter mu v pismu predlagali že prvi skupni sestanek, na katerem bi med drugim govorili o uresničevanju Kolektivne pogodbe za dejavnost vzgoje in izobraževanja, o poenostavitvi administrativnih postopkov v šolah, o zmeraj pereči težavi nasilja v šolah ter o prav tako zelo zapletenem vprašanju letne delovne obveznosti učiteljev v osnovnih in srednjih šolah.

15. december 2004 * Ljubljana ... in čestital tudi ministru za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo

Podobno kot šolskemu ministru smo tudi novemu ministru za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo dr. Juretu Zupanu poslali čestitke ob izvolitvi, predlagali pa pogovor o oblikovanju nove kolektivne pogodbe za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo, o pogajanjih za Kolektivno pogodbo za javni sektor ter pogovor o temah glede financiranja visokošolskih zavodov in zmanjšanja števila raziskovalcev, ki ne delujejo tudi na pedagoškem področju.

15. december 2004 * Ljubljana

8. seja predsedstva Sindikalne konference osnovnih in glasbenih šol ter zavodov za izobraževanje odraslih

Člani predsedstva so ob poročilu predsednice o preteklem obdobju opredelili nekaj prednostnih nalog za leto 2005. Med drugim si bodo še naprej bomo prizadevali najti ustrezno rešitev glede dopolnjevanja delovne obveznosti ter pozorno spremljali vpeljevanje devetletke ter večanje obremenitve strokovnih delavcev.

Predsedstvo se je ostro odzvalo na obvestilo Ministrstva za šolstvo in šport, s katerim so šole obvestili o ukinjanju dodatka za eksterno preverjanje učiteljem maternega jezika in matematike v devetletki. Presodilo je namreč, da je bil dodatek odvzet neupravičeno in v nasprotju s kolektivno pogodbo za vzgojo in izobraževanje. Sindikalne zaupnice in zaupnike v osnovnih šolah smo zato pozvali, naj od ravnateljev zahtevajo, da se dodatek vpisuje v program za plače tudi za učitelje maternega jezika in matematike v devetletki.

Nekaj dni pozneje je šolsko ministrstvo v novi okrožnici šolam sporočilo, da bodo omejeni dodatki priznani tudi učiteljem maternega jezika in matematike, ki poučujejo v programu devetletne osnovne šole, in sicer dokler ne bo ustrezne razlage 80. člena kolektivne pogodbe.

21. december 2004 * Ljubljana

33. seja Izvršilnega odbora Sviza

Na seji so člani med drugimi obravnavali predlog o ustanovitvi Koordinacije sindikatov javnega sektorja, ocenili dozdajšnje izobraževalne seminarje za sindikalne zaupnice in zaupnike ter se že začeli pripravljati na 7. skupščino Sviza, ki bo spomladi leta 2006.

22. december 2004 * Ljubljana

Čestitali novemu ministru za kulturo

S Sviza smo ob izvolitvi na odgovorno in zahtevno mesto ministra za kulturo zaželeli uspešno delo tudi dr. Vasku Simonitiču. Predlagali smo mu, da bi se na prvem srečanju pogovorili o normativih in standardih za financiranje dejavnosti v kulturi, izmenjali stališča do aktov, ki so se oblikovali pod prejšnjo vlado, a še niso bili sprejeti. Govorili naj bi tudi o posodobitvi javne službe varstva kulturne dediščine ter o tem, kako bomo sodelovali pri sprejemanju zakonov in splošnih aktov za področje kulture.

24. december 2004 * Ljubljana

Sestanek Sviza in novega šolskega ministra

Svizovi predstavniki so na prvem sestanku z novim šolskim ministrom dr. Milanom Zverom spregovorili o kar nekaj pomembnih temah. Sviz je bil po pogovoru zelo zadovoljen z ministrovimi obljubami, da bo spoštoval uresničevanje kolektivne pogodbe za vzgojo in izobraževanje. V njej je določeno, da se bodo plače v tej panogi usklajevale še v letih 2005 in 2006.

[uvodnik]

PRVI POGOVORI USPEŠNI

Sviz je dr. Milanu Zveru - tako kot vsem njegovim predhodnikom na tem položaju -, ko je postal minister za šolstvo in šport, čestital in predlagal, da se sestane z nami in izmenja poglede o temah, ki zanimajo obe strani. Minister se je vabilu odzval hitro in prvič smo se srečali še pred božičem. To lahko razumemo kot sporočilo, kako pomembni so mu odnosi z najštevilnejšim sindikatom javnega sektorja. Sviz je najbolj zanimivo uresničevanje kolektivne pogodbe za vzgojo in izobraževanje, še posebno aneksa iz leta 2002, ki strokovnim in drugim delavcem v šolstvu zagotavlja usklajevanje plač na podlagi Zakona o sistemu plač v javnem sektorju še v letih 2005 in 2006. Minister je brez pogojnikov potrdil, da bo spoštoval pogodbe. K dobremu ozračju na uvodnih pogovorih je zagotovo pripomoglo tudi, da je ministrstvo nekaj dni pred pogovori preklicalo ukinitve dodatka za eksterno preverjanje, ki smo jo utemeljeno označili za kršitev kolektivne pogodbe. Dodatek tako ostaja. Sicer smo se dogovorili še, da bomo različna razumevanja določbe o dodatku skušali poenotiti prek Odbora za razlago kolektivne pogodbe.

Ko smo razpravljali o nasilju v slovenskih šolah, se je izkazalo, da bomo lahko delovali usklajeno in celo skupaj. Sviz je pozdravil namen novega ministra, da bo namenil več pozornosti poklicnemu izobraževanju. To je bilo po našem mnenju v zadnjem času neupravičeno odrinjeno. Seveda smo podprli napoved, da bodo strokovne delavke in delavci manj obremenjeni z administracijo. Na naše vprašanje, za katere razbremenitve gre in kdaj naj bi se obljuba začela uresničevati, je minister - razumljivo - pojasnil, da nova ekipa potrebuje

še nekaj časa za pripravo ukrepov. Razlike v stališčih so se pokazale na dveh pomembnih točkah. Minister je napovedal racionalizacijo mreže osnovnih in srednjih šol, a smo ga opozorili, da nas skrbi verjetna izguba delovnih mest. Povedali smo mu, da bomo branili vsako delovno mesto. Spomnili smo ga tudi na dogovor med Svizom in šolskim ministrstvom iz leta 1999 glede morebitnega presežka delovne sile. V njem je zapisano, da je prenehanje delovnega razmerja skrajno sredstvo, ki ga je mogoče uporabiti, ko so izčrpane vse druge možnosti.

Na sestanku z ministrom smo spregovorili tudi o nameravanem ustanavljanju zasebnih šol in vrtcev ter ponovili Svizovo stališče, da se zavzemamo za javno šolstvo, a hkrati ne nasprotujemo zasebnim šolam, če niso ustanovljene na škodo javnih šol in vrtcev. Ne dvomim, da bodo obsežnejše ustanavljanje zasebnih šol v Sloveniji spremljale javne polemike in vroče politične razprave.

Na sestanku nam je zmanjkalo časa za nekatere pomembne teme (ukinitve nivojskega pouka v osnovnih šolah, spremembe zakonskih določb o ustanovitelskih pravicah in obveznostih v vrtcih ter za nas že leta aktualne letne delovne obveznosti učiteljev), zato smo se z ministrom dr. Milanom Zverom dogovorili, da se srečamo spet konec januarja. Takrat se bomo pogovarjali v naših novih prostorih na Oražnovi 3, kamor se je Sviz nedavno preselil po štirinajstih letih podnajemništva na Dalmatinovi.

BRANIMIR ŠTRUKELJ,
glavni tajnik Sviza

[v središču]

PRAVI RAZLOG ZA SKRB

Izsledki nedavno objavljenih mednarodnih raziskav znanja so pokazali glavne razlike med dosežki v posameznih državah, njihov položaj glede na izsledke prejšnjih raziskav ter vsem, ki se radi primerjajo z drugimi, prinesli razlog za zadovoljstvo ali skrb. Pretiranega zadovoljstva pri nas ne more biti; ne glede na

Sandi Modrijan

to, da so bili naši otroci, ki so sodelovali v raziskavi, v povprečju mlajši od drugih otrok. Vseeno je treba jemati izsledke z vsaj manjšimi zadržki, saj testi v teh raziskavah merijo le določeno znanje in ne upoštevajo posebnosti vsakega šolskega sistema, kulture in mnogih drugih dejavnikov. Še zlasti nevarno bi bilo, če bi biti boljši od drugih postal edini cilj pri sodelovanju v prihodnjih raziskavah.

Izsledki raziskav pa so prinesli tudi nekaj olajšanja. Timssova raziskava je namreč pokazala, da se je od leta 1995, ko je Slovenija prvič sodelovala v njej, precej povečal delež otrok, ki se neradi učijo (rezultati se sicer omejujejo le na učenje matematike in naravoslovja, vendar bi bilo tudi pri drugih predmetih mogoče pričakovati podobno stanje). Pri tem je (morda edina) dobra novica, da ta delež narašča tudi v večini drugih držav.

Omeniti velja še eno slovensko posebnost, ki bi morda morala pritegniti več zanimanja kot sami izsledki. Gre za (pre)veliko samozavest naših otrok, ki so pri vprašanju, kako dobro znajo matematiko, sami sebe uvrstili na prvo mesto. Dejanski matematični dosežki so te iste učence postavili na realna tla - na predzadnje mesto!

Na enem mestu imamo tako dva pomembna podatka - otroci se nera-

di učijo in precenjujejo svoje znanje. Na vprašanje novinarke na tiskovni konferenci ob predstavitvi izsledkov Timssa, kako to, da so azijski šolarji v vseh raziskavah že nekaj let v samem vrhu po uspešnosti, je bil odgovor približno tak: "Razlog ni v nekih posebnih in skrajno drugačnih metodah in načinih poučevanja teh otrok. Skrivnost je v drugačni kulturi, ki ima do znanja in učenja pozitiven odnos, znanje pa je v njej vrednota sama po sebi."

Prav tu lahko po mojem mnenju iščemo vzrok mnogih težav v našem šolstvu. Radikalni prehod iz avtoritarnega šolskega sistema v sistem laissez-faire, v sklopu kazenskega zakonika sestavljeni pravilniki, močno birokratizirana vloga učiteljev ter pretirano zaščitniški starši, ki si vse bolj lastijo pravico do odločanja celo o tem, kdo je primeren, da uči njihove otroke, in katere teme moralno ali kako drugače ne škodujejo njihovim otrokom, že doslej niso prinesle prav veliko dobrega.

Znanje ni (več) vrednota. Vse, kar zahtevamo ali pričakujemo od otrok, je a priori preveč. V šoli je vse pretežno. Učitelji so prezahtevni. Večina vsebin, ki jih spoznavajo otroci, pa moralno spornih ...

Učenci v Singapurju, Južni Koreji, Hongkongu, na Tajvanu in Japonskem so tako uspešni prav zato, ker jim je vse prelahko in jih ni strah izživov. Če bo Evropa želela postati na znanju temelječa družba tudi s slovensko pomočjo, bo treba spremeniti miselnost marsikaterega starša, ki se ne zaveda, da z zavijanjem v vato in odstranjevanjem ovir na poti v odraščanje svojemu otroku le škoduje.

[svizova e-stran]

Bil bi že skrajni čas

... da se v naše šole znova vplelje ocena iz vedenja. To je bil najpogostejši odgovor na vprašanje, ki smo ga zastavili v anketi na naši spletni strani. Tesno, le 1,8 odstotka za njim, je odgovor, da ocena iz vedenja ni rešitev za težavne učence. Več kot pol tistih, ki so odgovorili na zastavljeno vprašanje, pa se nagiba k ponovni vpeljavi ocenjevanja vedenja v naše šole.

Reševalci ankete so na vprašanje o tem, kako ocenjujejo delitev Ministrstva za šolstvo, znanost in šport na dva dela, odgovarjali precej enotneje. Desetini je povsem vseeno, ali je ministrstvo razdeljeno ali ne, skoraj 70 odstotkov tistih, ki so se ob obisku naše spletne strani odločili odgovoriti še na anketno vprašanje, pa se zdi ta delitev bolj ali manj ustrežna in smiselna.

In ko smo že pri številkah - konec novembra lani smo dočakali že 300-tisoči uradni obisk naše spletne strani. Od 12. marca lani smo zabeležili 100.000 obiskov - to pomeni, da je od takrat obiskalo našo stran povprečno 388 obiskovalcev na dan.

Na naši spletni strani www.sviz-sl.si poleg anketnega vprašanja najdete še marsikaj drugega uporabnega in zanimivega. Na željo sindikalnih zaupnic in zaupnikov, ki so se udeležili izobraževalnih seminarjev, smo med obvestila posameznih sindikalnih konferenc umestili gradivo s teh seminarjev. Oglasite se lahko na Forumu, preberete kakšno novico, najdete lahko celo Koalicijsko pogodbo za obdobje 2004-2008 in naš elektronski naslov, kamor nam lahko pišete in sporočite vaše predloge in želje. Z zanimanjem jih bomo prebrali in z veseljem upoštevali. Celo Božiček in dedek Mrzav vam jih bosta lahko spet uresničila šele čez dobrih enajst mesecev ...

SVIZOVE STRANI

[mednarodno]

Seminar o socialnem dialogu

V Bruslju je konec novembra potekal drugi seminar o socialnem dialogu. Na povabilo ETUCE-ja se je tega seminarja udeležila tudi Svizova predstavnik. ETUCE namerava tudi v prihodnjem letu pripraviti za svoje člane (šolske sindikate iz Srednje in Vzhodne Evrope) več konferenc in seminarjev na temo socialnega dialoga. Po prvem srečanju, ki je potekalo pri nas v Portorožu, so se udeleženci lani srečali še v Belgiji, marca letos pa bo v Litvi potekal še tretji seminar.

V Bruslju so predstavniki ETUCE-ja, ki sodelujejo v delovnih komisijah EU za implementacijo Lizbonske strategije v vzgoji in izobraževanju, govorili prav o socialnem dialogu ter o tem, koliko so nacionalna ministrstva seznanjena z novostmi v vzgoji in izobraževanju na ravni Evropske unije.

Navzoči so si izmenjali zglede dobre prakse in predstavili težave, ki jih imajo pri vzpostavljanju socialnega dialoga s predstavniki vlade in šolskim ministrstvom. Največkrat so izpostavili težavno določanje pogajalskih partnerjev. Izkušnje tujih sindikatov kažejo, da pogajanja potekajo na vseh ravneh - od tega, da se sindikati pogajajo s posamezno šolo ali z lokalnimi oblastmi, do pogajanj na državni ravni z enim ministrom ali večimi.

Ob koncu seminarja so se navzoči seznanili z ETUCE-jevimi smernicami zaboljšavo strategije delovanja šolskih sindikatov pri pogajanjih z oblastmi na nacionalni ravni in ravni EU. ETUCE tako predlaga, da bi vzpostavil (ne)formalne pogovore z delodajalci, izpostavil je, da je smiselno razviti enotno strategijo pogajanj za plače in, denimo, za delovni čas učiteljev, sindikati pa bi morali še bolj podpirati nadaljnje strokovno izobraževanje učiteljev ter oblikovati zunanje partnerstvo.

Ob koncu seminarja so znova poudarili, da bi se morale med šolskimi sindikati in učitelji vzpostaviti tesnejše povezave ter učinkovit sistem pretoka informacij (učitelji bi morali biti bolj seznanjeni z dogajanjem v vzgoji in izobraževanju na ravni EU).

Turškemu sindikatu grozi zaprtje

Lansko poletje nas je Izobraževalna internacionala obvestila, da je bila proti turškemu učiteljskemu sindikatu sprožena tožba. Egitim Sen namreč zagovarja pravico do izobraževanja v maternem jeziku, ki je ena temeljnih človekovih pravic in je po njihovem mnenju tudi eden glavnih temeljev demokratičnega in znanstvenega izobraževanja. Turška ustava sicer pravi, da "se nikomur ne sme omejevati njegova pravica do izobrazbe",

toda to pravico sama omeji z določbo, da "se sme v šolah in drugih izobraževalnih ustanovah turške državljanke poučevati le v turškem jeziku". Tako turška vlada grobo posega predvsem v pravice Kurdov.

Turčija je jezikovno in kulturno zelo raznolika. Egitim Sen - z 200.000 člani največji turški sindikat - se zavzema za enake pravice vseh državljanov, to pa ni pogodu vladi, ki je že lansko poletje na sodišču sprožila spor in sindikatu zagrozila z zaprtjem. Sodišče je 15. septembra lani že razsodilo v prid sindikata, vendar se državni tožilec s to odločitvijo ni strinjal in je na drugostopenjsko sodišče že vložil zahtevo po razveljavitvi sodbe. Drugo zaslišanje je potekalo 10. decembra lani, iz Sviza pa smo Egitim Senu poslali pismo podpore. V pismu turškemu predsedniku in premieru smo izrazili globoko zaskrbljenost nad takimi pritiski na delo sindikata ter poudarili, da so grožnje z zaprtjem nedopustne. Tudi tokrat smo o vsem obvestili našega predsednika vlade ter ga pozvali, naj še sam po najboljših močeh posreduje pri turških oblasteh in jih opozori na nedemokratično ravnanje.

Znani so izsledki dveh mednarodnih raziskav o znanju in dosežkih učencev

Decembra lani so bili objavljeni izsledki dveh merjenj znanja in dosežkov učencev - izsledki raziskav PISA in TIMSS. Slovenija je sodelovala le v slednji in doživela precejšen šok, saj so se naši otroci uvrstili za večino evropskih držav. V Pisini raziskavi (v naslednji bo sodelovala tudi Slovenija) so se najbolje odrezali Finci, slabše pa Avstrijci, Mehičani, Kanadčani in še nekateri drugi.

Izobraževalna internacionala je opozorila, da se je nevarno preveč zanašati na te izsledke, pretirano posploševati ter ocenjevati, kako uspešni so izobraževalni sistemi le na temelju teh dognanj. Predvsem Pisina raziskava je bila namerno sestavljena neodvisno od nacionalnih kurikulumov, standardov in metod poučevanja, zato njeni izsledki ne odražajo nujno dejanske uspešnosti šolskih sistemov ali učiteljev. Pisa preučuje le zmožnost reševanja problemskih nalog v matematiki in naravoslovju ter bralno razumevanje, medtem ko so drugi vidiki nekoliko v ozadju (Pisa, denimo, ne meri spretnosti komunikacije in sodelovanja). Izobraževalna internacionala zato opozarja, da izsledki teh in ostalih drugih raziskav ne smejo biti edino merilo ocenjevanja kakovosti posameznega izobraževalnega sistema.

Izsledki bodo pristojne vseeno spodbudili, da bodo iskali nove poti do še boljših dosežkov. S tem seveda ni nič narobe - če se le to iskanje ne bo omejilo na dosežke kot edini cilj.

[aktualno]

V NOVO LETO NA NOVI LOKACIJI

Kot smo napovedali na Svizovih straneh v Šolskih razgledih (št. 19, 4. 12. 2004), se je sedež Glavnega odbora Sviza še pred koncem lanskega leta preselil z Dalmatinske ulice v nove prostore na Oražnovo ulico 3 (Ljubljana Vič). Spremenile so se tudi telefonske številke in številka faksa:

TAJNIŠTVO

Terezija Bukač: telefon 01 244 09 00, faks 01 244 09 20

GLAVNI TAJNIK

Branimir Štrukelj: 01 244 09 00

POMOČNIK GLAVNEGA TAJNIKA

Marjan Gojkovič: 01 244 09 04

SVETOVALKA ZA FINANCE IN ORGANIZACIJO

Nina Štangl: 01 244 09 06

STROKOVNI SODELAVEC ZA INFORMATIVNO IN MEDNARODNO DEJAVNOST

Sandi Modrijan: 01 244 09 08

STROKOVNA SODELAVKA ZA PRAVNE ZADEVE

(PREDŠOLSKA VZGOJA, OSNOVNE IN GLASBENE ŠOLE, ZAVODI ZA VZGOJO, IZOBRAŽEVANJE IN USPOSABLJANJE OTROK S POSEBNIMI POTREBAMI)

Jadranka Zupanc: 01 244 09 10

STROKOVNA SODELAVKA ZA PRAVNE ZADEVE

(SREDNJE ŠOLE IN DIJAŠKI DOMOVI, VIŠJE ŠOLE, KULTURNE ORGANIZACIJE)

Nadja Götz: 01 244 09 12

STROKOVNI SODELAVEC ZA PRAVNE ZADEVE

(VISOKO ŠOLSTVO IN ZNANOST)

Tone Seliškar: 01 244 09 14.

Kako do vile Perhavec, novega sedeža Glavnega odbora Sviza?

Dostop iz središča Ljubljane: po Tivoljski ali Aškerčevi se peljete mimo Tobačne tovarne Ljubljana in zavijete na Tržaško cesto. V prvem križišču za Tobačno tovarno Ljubljana zavijete desno na Oražnovo ulico.

Dostop z obvoznice Ljubljana-Zahod: obvoznico zapustite pri izvozu Ljubljana-Zahod, zavijete na Tržaško cesto proti središču mesta. V križišču pri tovarni Ilirija zavijete levo, nato v prvem križišču desno na Postojnsko ulico. Na koncu Postojnske ulice zavijete desno na Oražnovo ulico.

[pravna pisarna]

Odgovarja NADJA GÖTZ

Delovanje in varstvo sindikalnih zaupnikov

Temelj za svobodno sindikalno delovanje predstavlja 76. člen Ustave RS, ki določa, da je ustanavljanje in delovanje sindikatov ter včlanjevanje vanje svobodno. Prav tako je sindikalna svoboda zapisana v številnih za Slovenijo zavezujočih mednarodnih aktih.

Delovanje in varstvo sindikalnih zaupnikov ureja Zakon o delovnih razmerjih (v nadaljevanju ZDR) v posebnem poglavju (od 207. do 210. člena), ki predstavlja izhodišče za nadaljnje urejanje v sklopu kolektivnih pogodb. Zakonodajalec nalaga delodajalcu dolžnost, zagotoviti sindikatu pogoje za hitro in učinkovito opravljanje sindikalnih dejavnosti, prav tako pa je delodajalec sindikatu dolžan omogočiti dostop do podatkov, ki so potrebni pri opravljanju sindikalne dejavnosti. Primarna pravica v skladu z zakonom imenovanega ali izvoljenega sindikalnega zaupnika je, da zagotavlja in varuje pravice in interese članov sindikata pri delodajalcu tako, da ne zmanjšuje učinkovitosti poslovanja delodajalca. Varstvo sindikalnega zaupnika je urejeno v 113. členu ZDR. Tam je določeno, da delodajalec ne sme odpovedati pogodbe o zaposlitvi imenovanemu ali voljenemu sindikalnemu zaupniku brez soglasja sindikata, če ravna v skladu s kolektivnimi pogodbami in pogodbo o zaposlitvi. Določena je izjema, ko delodajalec lahko odpove pogodbo o zaposlitvi ne glede na soglasje sindikata, če v primeru odpovedi iz poslovnega razloga sindikalni zaupnik odkloni ponujeno ustrežno zaposlitev ali če gre za odpoved pogodbe o zaposlitvi v primeru prenehanja delodajalca.

Kolektivna pogodba za negospodarske dejavnosti (KPNgD) opredeljuje pogoje za delovanje sindikata v členih od 15 do 20. Delodajalec mora sindikatu zagotoviti podatke o vseh vprašanih v njegovi pristojnosti ter vprašanih, ki se nanašajo na socialnoekonomski in delovni položaj ter pravice, obveznosti in odgovornosti delavcev iz dela in delovnega razmerja. Prav tako mora delodajalec zagotoviti sindikatu sodelovanje v vseh postopkih odločanja o pravicah, obveznostih in odgovornostih delavcev iz delovnega razmerja, kar posledično obvezuje delodajalca, da sindikatu vroči vabila z gradivom za seje vseh organov zavoda in omogoča, da sindikalni zaupnik sodeluje na teh sejah, še posebno ko gre za reševanje individualnih sporov. V 18. členu KPNgD so opredeljeni način plačila sindikalnega zaupnika (na tem mestu napotuje na sklenitev pogodbe o zagotavljanju pogojev za sindikalno delo med sindikatom in direktorjem zavoda), svoboda sindikalnega obveščanja, strokovna pomoč za delo sindikata ... Za razliko od ZDR, ki omejuje posebno varstvo pred odpovedjo na eno leto, 20. člen KPNgD varuje sindikalnega zaupnika pred odpovedjo še dve leti po tem, ko pretečejo njegove naloge. Pomembna je tudi določba, da delovanja sindikata ni mogoče omejiti z odločitvami organov v zavodu.

Kolektivna pogodba za vzgojo in izobraževanje (KPVIZ) skoraj v celoti povzema določbe KPNgD. 19. člen KPVIZ določa, da mora ravnatelj 15 dni pred sprejemom odločitve pridobiti predhodno mnenje sindikata (pri vprašanih o začetku, koncu delovnega časa, kraju, času in načinu izplačila plač ...).

Delovanje in varstvo sindikalnega zaupnika je opredeljeno tudi v statutu Sviza (8.-10. člen). Naloge sindikalnega zaupnika so opredeljene v 9. členu (gre za zastopanje, predstavljanje in zaščito interesov članstva, sodelovanje v postopkih uveljavljanja pravic, obveznosti delavcev iz delovnega razmerja, zastopanje pred organi zavoda, sodelovanje v organih zavoda ...). Prav tako statut določa, da morajo organi zavoda varovati delovno in osebnostno nedotakljivost sindikalnega zaupnika v skladu z zakonom in kolektivnimi pogodbami.

[predstavitve]

Območni odbor Novo mesto

Območni odbor Novo mesto spada med Svizove največje, saj šteje približno 1.500 članov. Sestavljajo ga zaposleni v predšolski vzgoji, osnovnih in glasbenih šolah, srednjem, splošnem in poklicnem šolstvu, dijaških domovih, kulturi, visokem šolstvu in v izobraževanju odraslih.

V območnem odboru sodelujejo zaposleni iz 28 zavodov iz občin Novo mesto, Šentjernej, Škocjan, Dolenjske Toplice in Žužemberk. Sedež območja je na Osnovni šoli Bršljin v Novem mestu, že tretji mandat zapored pa ga vodim predsednica Jožica Unetič, sicer zaposlena kot razredna učiteljica na Osnovni šoli Bršljin. Nepogrešljivi sodelavki območnega odbora sta namestnica Sonja Resman iz vrtca Pedenjped in finančno-administrativna delavka Zdenka Kranjc z Osnovne šole Brusnice.

Že vrsto let je članom območnega odbora na voljo pravna pomoč odvetniške pisarne Šporar.

Sindikalni zaupniki se srečujemo na sejah večkrat na leto. Na njih obravnavamo aktualna dogajanja v vzgoji in izobraževanju, spremembe zakonov in pravilnikov, predvsem pa problematiko svojega območja. V zadnjem času smo veliko časa namenili dopolnjevanju delovne obveznosti, ki je različna od šole do šole. Dve šoli z območja sta tudi sodelovali pri skupni akciji beleženja delovnega časa. Člani območja si želijo, da bi to problematiko uredili enotno v vsej državi. Vse več sindikalnih zaupnikov se udeležuje seminarjev in drugih oblik izobraževanja, ki jih pripravlja Sviz. Na njih se seznanijo z novostmi v vzgoji in izobraževanju in z delom sindikata.

Območni odbor Novo mesto ponuja svojim članom solidarnostno pomoč, denarne kredite ter kredite za dokončanje ustrezne izobrazbe.

Veliko skrbi namenjamo zdravemu življenju, zato vsem članicam in članom nad 50 let omogočamo preglede za ugotavljanje osteoporoz v zdravilišču Dolenjske Toplice ter različno rekreacijo.

Ob svetovnem dnevu učiteljev vsako leto pripravimo srečanje s kulturno prireditvijo za vse zaposlene v vzgoji in izobraževanju. Lani smo s posebnim vabilom na to prireditev povabili tudi upokojene člane, se jim zahvalili za dolgoletno članstvo ter jih povabili, naj še naprej ostanejo člani.

Območni odbor Novo mesto si prizadeva, da dobro obvešča člane o pomembnih dogodkih v vzgoji in izobraževanju ter o Svizovih naporih pri opravljanju težav, za dobro sodelovanje s člani, vodstvi šol in občino.

Jožica Unetič